

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1989-1990

3 MEI 1990

WETSONTWERP

houdende aanpassing van de
begroting van de Gemeenschappelijke
Wetenschappelijke instellingen en
Culturele Zaken van het
begrotingsjaar 1989 (64)

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE ZAKEN, DE ALGEMENE
ZAKEN, DE OPVOEDING EN HET
OPENBAAR AMBT (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER SARENS

Dit wetsontwerp werd besproken in openbare commissievergadering.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Bossuyt.

A. — Vaste leden :		B. — Plaatsvervangers :	
C.V.P.	HH. Bosmans (F.), Marchand, Sarens, Vankeirsbilck, Van Looy.	HH. Beerden, Cauwenberghs, Desutter, Van Peel, Van Rompuy, Van Wambeke.	
P.S.	HH. Dufour, Happart, Harmegnies (M.), Henry, Tasset.	HH. Defosset, De Raet, Eerdeken, Harmegnies (Y.), Mevr. Jacobs, M. Piqué.	
S.P.	HH. Bossuyt, Laridon, Peeters.	HH. Baldewijns, Hancké, Timmermans, Vanvelthoven.	
P.V.V.	HH. Beysen, Cortois, Van houtte.	HH. Deswaene, Devolder, Taelman, Van Mechelen.	
P.R.L.	HH. Bertouille, Pivin.	HH. De Decker, Klein, Nols.	
P.S.C.	HH. Detremmerie, Jérôme.	HH. Charlier (Ph.), Lebrun, Michel (J.).	
V.U.	HH. Coveliers, Vanhorenbeek.	Mevr. Brepoels, HH. Gabriëls, Pillaert.	
Ecolo/Agalev	H. Daras.	HH. De Vlieghe, Van Durme.	

Zie :

5 / 20 - 1135 - 89 / 90 :

— N° 1 : Ontwerp overgezonden door de Senaat.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1989-1990

3 MAI 1990

PROJET DE LOI

ajustant le budget des Institutions
scientifiques et des Affaires
culturelles communes de l'année
budgétaire 1989 (64)

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE
L'INTERIEUR, DES AFFAIRES GENERALES,
DE L'EDUCATION ET DE LA FONCTION
PUBLIQUE (1)

PAR
M. SARENS

Ce projet de loi a été examiné en réunion publique de commission.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Bossuyt.

A. — Titulaires :		B. — Suppléants :	
C.V.P.	MM. Bosmans (F.), Marchand, Sarens, Vankeirsbilck, Van Looy.	MM. Beerden, Cauwenberghs, Desutter, Van Peel, Van Rompuy, Van Wambeke.	
P.S.	MM. Dufour, Happart, Harmegnies (M.), Henry, Tasset.	MM. Defosset, De Raet, Eerdeken, Harmegnies (Y.), Mme Jacobs, M. Piqué.	
S.P.	MM. Bossuyt, Laridon, Peeters.	MM. Baldewijns, Hancké, Timmermans, Vanvelthoven.	
P.V.V.	MM. Beysen, Cortois, Van houtte.	MM. Deswaene, Devolder, Taelman, Van Mechelen.	
P.R.L.	MM. Bertouille, Pivin.	MM. De Decker, Klein, Nols.	
P.S.C.	MM. Detremmerie, Jérôme.	MM. Charlier (Ph.), Lebrun, Michel (J.).	
V.U.	MM. Coveliers, Vanhorenbeek.	Mme Brepoels, MM. Gabriëls, Pillaert.	
Ecolo/Agalev	M. Daras.	MM. De Vlieghe, Van Durme.	

Voir :

5 / 20 - 1135 - 89 / 90 :

— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.

DAMES EN HEREN,

Dit door de Senaat overgezonden wetsontwerp werd door Uw Commissie besproken op woensdag 25 april 1990.

I. — **BESPREKING**

De heer Hancké wenst van de bespreking van deze begrotingsaanpassing gebruik te maken om de problematiek van de archiefwetgeving aan de orde te brengen.

De Minister van Binnenlandse Zaken, die tevens bevoegd is voor de Nationale Wetenschappelijke en Culturele instellingen, heeft immers verklaard dat de archiefwet van 24 juni 1955 aan herziening toe is.

a) Eén van de redenen tot aanpassing van de wet betreft de inzagetermijn, die momenteel is vastgesteld op 100 jaar.

In het kader van een wetgeving inzake openbaarheid van bestuur zou dergelijke inzagetermijn in principe moeten worden afgeschaft, uitzonderingen uiteraard niet te na gesproken.

b) De archiefwet is evenwel om nog andere redenen aan herziening toe.

De opeenvolgende wetten inzake de staatshervorming hebben immers gevolgen voor de organisatie van het archiefwezen en meer bepaald voor de bevoegdheid terzake.

Men zou kunnen opteren voor de thesis van een nationale bevoegdheid in plaats van een gemeenschapsbevoegdheid, gelet op het karakter van Nationale Wetenschappelijke Instelling, eigen aan het Algemeen Rijksarchief.

Aldus zouden nationale regels kunnen worden vastgesteld voor bijvoorbeeld opleiding, archivariëren, openingsuren van archieven, enz.

Wellicht is dergelijke oplossing wel dwingend, aangezien de communautarisering van het archiefwezen dreigt te leiden tot een dubbel systeem van organisatie en raadplegingsmogelijkheden.

Concreet stelt zich dus de volgende vraag: betekent het statuut van Nationale Wetenschappelijke Instelling in hoofdte van het Rijksarchief dat voor het Archiefwezen één gemeenschappelijke regeling geldt voor gans het land (inbegrepen de gedeconcentreerde diensten) of is elke gemeenschap en elk bestuurlijk niveau afzonderlijk bevoegd?

c) Spreker merkt tenslotte op dat het archiefwezen een zeer grote achterstand heeft opgelopen bij de verwerking van de aangeboden fondsen.

Oorzaak daarvan is het gering aantal archivariëren, dat krachtens de bestaande wetgeving in dienst mag worden genomen.

Met het oog op een betere toegankelijkheid voor de wetenschappelijke vorsers, dienen inspanningen te

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a examiné ce projet de loi, transmis par le Sénat, le mercredi 25 avril 1990.

I. — **DISCUSSION**

M. Hancké souhaite mettre à profit l'examen de l'ajustement du budget pour soulever le problème de la législation sur les archives.

Le Ministre de l'Intérieur, qui a également dans ses attributions les institutions scientifiques et culturelles nationales, a en effet déclaré qu'il faut actualiser la loi du 24 juin 1955 relative aux archives.

a) Une des raisons d'adapter la loi concerne le délai imposé pour pouvoir consulter les documents, qui est fixé actuellement à cent ans.

Sauf exceptions, il conviendrait selon l'intervenant, de supprimer ce délai dans le cadre d'une législation sur la transparence de l'administration.

b) D'autres raisons appellent toutefois la révision de la loi relative aux archives.

Les lois successives relatives à la réforme de l'Etat ont en effet des incidences sur l'organisation des archives et en particulier sur les compétences en la matière.

On pourrait opter pour la thèse selon laquelle le caractère d'institution scientifique nationale, propre aux archives générales du Royaume, justifie que ces dernières relèvent du pouvoir national plutôt que du pouvoir communautaire.

On pourrait ainsi établir des règles nationales en ce qui concerne la formation, les archivistes, les heures d'ouverture des archives, etc.

Peut-être cette solution s'impose-t-elle, dans la mesure où la communautarisation des archives aboutirait sans doute à l'existence d'un double système d'organisation et de consultation.

La question se pose ainsi de savoir si le statut d'institution scientifique nationale, que possèdent les archives du Royaume, implique que les archives doivent faire l'objet d'une réglementation commune pour l'ensemble du pays (applicable également aux services déconcentrés) ou si chaque communauté ou niveau administratif possède une compétence propre en la matière.

c) L'intervenant fait enfin observer que les archives ont accumulé un retard considérable dans le traitement des fonds qui leur ont été légués.

Ce retard s'explique par le fait que la législation actuelle ne permet d'engager qu'un nombre limité d'archivistes.

Des efforts doivent être consentis tant sur le plan de la collecte des fonds que sur le plan de leur traitement

worden geleverd, zowel op het stuk van de verzameling der fondsen, als bij de verwerking ervan.

*
* *

Volgens de Minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen bezit ons land een zeer uitgebreid en waardevol archief.

De bestaande wetgeving op het Archiefwezen is evenwel zeer summier en achterhaald.

De uitwerking van een nieuwe wetgeving stelt tal van problemen, zoals blijkt uit een nooit gepubliceerd advies van de Raad van State over een voorontwerp van wet terzake, dat destijds werd opgesteld door de beide Ministers van Onderwijs (N en F).

Het bevoegdheidsprobleem bleef onopgelost in genoemd advies.

Dit verklaart wellicht ook het uitblijven van een advies van de Raad van State over een wetsvoorstel tot opheffing van de archiefwet van 24 juni 1955 en houdende organisatie van het Belgisch archiefwezen, ingediend door de heer Hancké (Stuk Kamer n° 284/1-1988).

Een moeilijkheid is dat in de loop der jaren een evolutie kan optreden in de oplossing van de vraag naar de bevoegde overheid.

Zo was Onderwijs een nationale materie toen het Schoolpakt werd gesloten. De toen opgestelde documenten vormden bijgevolg een administratief archief dat onder de nationale bevoegdheid ressorteerde.

Aangezien de bevoegdheid over onderwijsmateries inmiddels werd gecommunautariseerd en het Schoolpakt ook kan beschouwd worden als deel uitmakende van een historisch-cultureel patrimonium, zou men de stelling kunnen verdedigen dat de bewaring van de documenten met betrekking tot het Schoolpakt een gemeenschapsbevoegdheid zijn.

Ten einde te vermijden dat door bevoegdheidsbetwistingen de toestand van ons Archiefwezen nog verder zou doen verloederen, werden de Gemeenschappen uitgenodigd voor overleg. Sedert de laatste Staatshervorming werd trouwens voorzien in de mogelijkheid van samenwerkingsakkoorden tussen de Staat, de Gemeenschappen (en de Gewesten) (artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

Met de Gemeenschappen werd een werkgroep opgericht om tot zo'n samenwerkingsakkoord te komen. Het is de bedoeling een algemeen kader te schep-
pen voor het beheer van het Archief.

De besprekingen, waaraan wordt deelgenomen door de Rijksarchivaris, verlopen alvast in een zeer positieve sfeer.

Eens het kader gecreëerd, begint het eigenlijke werk pas. Men dient oplossingen te vinden voor proble-

en vue de faciliter leur accès aux chercheurs scientifiques.

*
* *

Le Ministre de l'Intérieur, de la Modernisation des services publics et des Institutions scientifiques et culturelles nationales précise que notre pays possède des archives très importantes et de grande valeur.

Notre législation sur les archives est cependant très sommaire et désuète.

L'élaboration d'une nouvelle législation en la matière pose toutefois de nombreux problèmes ainsi qu'il ressort très clairement d'un avis non publié que le Conseil d'Etat a donné sur un avant-projet de loi qui avait été élaboré par les deux ministres de l'Education nationale (F et N).

L'avis en question n'a en effet apporté aucune solution du problème de la compétence.

C'est sans doute également la raison pour laquelle aucun avis n'a été donné à propos d'une proposition de loi de M. Hancké abrogeant la loi du 24 juin 1955 relative aux archives et portant organisation des archives belges (Doc. n° 284/1, 1988).

Un problème se pose du fait qu'il peut y avoir une évolution en ce qui concerne l'autorité compétente.

C'est ainsi que l'enseignement était une matière nationale au moment où le Pacte scolaire a été conclu. Les documents qui ont été établis à l'époque constitueraient dès lors des archives administratives qui relevaient de la compétence nationale.

Etant donné que la compétence en matière d'enseignement a ensuite été communautarisée et que le Pacte scolaire peut également être considéré comme faisant partie intégrante du patrimoine historique et culturel, on pourrait soutenir que la conservation des documents relatifs au Pacte scolaire relève de la compétence des Communautés.

Afin d'éviter que les conflits de compétence n'entraînent une nouvelle dégradation de la situation de nos Archives, les Communautés ont été conviées à une concertation. Depuis la dernière réforme de l'Etat, les Communautés et les Régions ont en effet la possibilité de conclure des accords de coopération (article 92bis de la loi spéciale du 8 août 1980).

Un groupe de travail associant les Communautés a été créé en vue d'aboutir à la conclusion d'un tel accord. L'objectif est de créer un cadre général pour la gestion des Archives.

Les discussions, auxquelles participe l'archiviste du Royaume, se déroulent dans un climat très positif.

Le véritable travail ne commencera que lorsque ce cadre aura été créé. Il convient de rechercher des

men zoals de archivering van informaticabestanden, het verzuren van boeken en archieven, en dergelijke.

Volgens de Minister begint elke goede archiefrekening reeds wanneer een document ontstaat. Op dat ogenblik dient de nodige aandacht aan zijn archiefwaarde te worden besteed. Zulks impliceert onder meer bepaalde minimale klasseringsregelen, die voor elk bestuurlijk niveau gelden. Deze minimale klasseringsregelen zullen immers toelaten het probleem van inventarisatie op te lossen bij de deponering van de documenten.

De Minister zet zich tenslotte af van diegenen die menen dat men de last inzake archivering zal afwentelen op de gemeenten. Dit is niet het geval en de Staat zal voor het Archief evenveel kredieten als in het verleden blijven uittrekken.

De steden en gemeenten moeten nochtans de nodige inspanningen leveren om over een goed archief te beschikken. Wel dienen er uniforme regels te worden opgelegd, zodat de bewaring overal op dezelfde manier gebeurt en de toegankelijkheid aldus verhoogt.

Het Rijksarchief zou dan als een centrale dienst kunnen worden beschouwd, die de logistiek levert om de steden en gemeenten bij te staan voor het oplossen van problemen zoals onder meer micro-fichage en verzuring.

II. — STEMMINGEN

De artikelen en het gehele wetsontwerp worden aangenomen met 11 tegen 1 stemmen.

De Rapporteur,

F. SARENS

De Voorzitter,

G. BOSSUYT

solutions à des problèmes tels que l'archivage des banques de données, l'acidification des livres et des archives, etc.

Le Ministre estime qu'il convient d'organiser l'archivage dès qu'un document est créé et d'accorder dès ce moment l'attention nécessaire à sa valeur archivale. Cette organisation implique notamment certaines règles minimales de classement, qui s'appliquent à chacun des niveaux de pouvoir. Les règles minimales en matière de classement permettront de résoudre le problème de l'inventoriage ou du dépôt des documents.

Le Ministre se démarque enfin de ceux qui estiment que l'on veut répercuter les charges en matière d'archives sur les communes. Ce n'est pas le cas et les crédits affectés aux Archives par l'Etat seront maintenus au même niveau que par le passé.

Les villes et communes doivent toutefois faire l'effort nécessaire afin de posséder de bonnes archives. Il convient cependant d'imposer des règles uniformes, afin que la conservation s'effectue partout de la même façon et que l'accessibilité des archives s'en trouve améliorée.

Les archives du Royaume pourraient alors être considérées comme un service central fournissant un appui logistique aux villes et aux communes en vue de résoudre des problèmes tels que le microfichage et l'acidification.

II. — VOTES

Les articles et l'ensemble du projet de loi sont adoptés par 11 voix contre une.

Le Rapporteur,

F. SARENS

Le Président,

G. BOSSUYT